

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Ameriški preiskovalci bodo intervjuvali izraelskega uradnika, ki je vodil vohunske dejavnosti v ZDA — O izročitvi ni govora

JERUZALEM, Izr. — Izraelska vlada je odobrila, da bodo ameriški preiskovalci lahko v Izraelu intervjuvali vodilnega protiterorističnega svetovaleca Rafaela Eitana, ki naj bi bil vodil vohunske dejavnosti v ZDA, v katerih sta bila sodelovala civilni uslužbenec ameriške mornarice Johnathan Pollard in njegova žena Anne Henderson-Pollard. O zadevi sta govorila po telefonu predsednik izraelske vlade Šimon Peres in državni sekretar ZDA George P. Shultz. V Izraelu so v skrbeh predvsem zato, ker utegne zadeva škodovati izredno tesnim odnosom med ZDA in Izraelom. Na izraelsko vlado za zadovoljivo rešitev afere pritiskajo celo nekatere cionistične organizacije v ZDA, ki običajno brezkritično sprejemajo oziroma odobrijo vsako izraelsko akcijo.

Preteklo nedeljo je Peres izjavil, da bo razpustil vladni oddelek, znan po imenu Lekem, ki ima nalogo zbirati zaupne znanstvene podatke preko izraelskih poslaništev, ako ne podatke preko izraelskih poslaništev, ako zanesljivo dokazano, da je Lekem vohunila zoper ZDA. Dva izraelska diplomata v ZDA, uslužbenca Lekema, naj bi bila v stikih s Pollardom. Po Pollardovi aretaciji sta se vrnila v Izrael. O njih morebitni izročitvi ni govora, pravijo v Izraelu, prav tako ni mogoče misliti, da bi bil Eitan izročen ZDA.

Včeraj je zvezno tožilstvo v Washingtonu trdilo, da je bila Anne Henderson-Pollard pripravljena posredovati agentom komunistične Kitajske tajni dokument, ki obravnava ameriške obveščevalne aktivnosti zoper kitajske vohune v ZDA. Ta dokument bi bil povedal Kitajcem, kaj vedo ZDA o kitajskem vohunjenju v Združenih državah. Tožilci bi radi dokazali, da je bila tudi Pollardova vnet vohunka in ni slepo pomagala svojemu možu.

Vdova od atentatorja ubitega vodilnega oporečnika bo kandidirala proti filipinskemu predsedniku Marcosu

MANILA, Fi. — Danes je napovedala svojo kandidaturo za mesto predsednika Filipinov Corazon Aquino, vdova vodilnega oporečnika Benigna Aquina, ki je bil ubit leta 1983 na manilskem letališču takoj po vrnitvi iz izgnanstva. Aquinova vdova in vsi, ki nasprotujejo filipinskemu predsedniku Ferdinandu Marcosu, so prepričani, da je Marcos sam organiziral atentat preko načelnika filipinskih oboroženih sil, gen. Fabiana Vera. Stališče filipinske vlade je, da je komunistični terorist ubil Aquina. Terorist je bil ubit takoj po atentatu, očividci pa vedo, povedati, da je Aquina ustrelil nek oficir, potem pa je bil ubit tudi komunist, ki so ga imeli v svojih rokah vojaki.

Preko State Departmenta je tudi ameriška vlada izrazila svoje nezadovoljstvo z odločitvijo filipinskega sodišča. ZDA zadnji čas močno pritiskajo na Marcosa, naj demokratizira svoj režim. Predvsem zaradi ameriškega pritiska je bil Marcos prisiljen sklicati izredne predsedniške volitve, ki bodo 7. februarja 1986. Takoj po podpisu odloka o teh volitvah je Aquinova napovedala svojo kandidaturo.

Corazon Aquino je podedovala velik del priljubljenosti, ki jo je imel njen mož Benigno, vendar je opozicija kljub temu sprta. Mnogi menijo namreč, da bi bil najmočnejši tekmelec Marcosu bivši senator Salvador

H. Laurel, ki bo morda sam kandidiral za predsednika. Aquinova je dejala, da je pripravljena kandidirati skupaj z Laurelom, a pod pogojem, da postane Laurel podpredsedniški kandidat. Laurelovi pristaši pa zahtevajo, naj kandidira za podpredsedniško mesto Aquinova, za predsednika pa Laurel.

Opozicijski krogi trdijo tudi, da ni mogoče pričakovati od Marcosovega režima res svobodnih volitev. Kot pa kaže, bodo potek volitev opazovale ZDA ter tudi več kongresnikov in senatorjev, ki se zanimajo za filipinske zadeve.

Liberalna stranka zmagala na pokrajinskih volitvah v Quebecu — Parti Quebecois poražena

MONTREAL, Kan. — Včeraj so bile v provinci Quebec volitve, na katerih so zmagali liberalci. Porazena je bila vodilna Parti Quebecois stranka, ki je bila na krmilu polnih devet let. V preteklosti je bila Parti Quebecois separatistična in je govorila o načrtu, po katerem bi Quebec zapustil kanadsko federacijo in postal neodvisna država, vendar do tega ni nikoli prišlo in tega sama Parti Quebecois več ne zagovarja.

Novi predsednik vlade v Quebecu bo bivši predsednik Robert Bourassa. Bourassa sicer ima težave, ker nazaduje v lastnem volivnem okrožju. V slučaju, da bi bil poražen, bi moral v naslednjih mesecih organizirati posebne volitve v drugem okrožju.

— Kratke vesti —

Houston, Tex. — Danes bo pristalo vesoljsko letalo Atlantis, na katerem je 7 astronautov. Pristajanje bo na vojaškem letalskem oporišču Edwards v Kaliforniji. Polet je trajal sedem dni in je bil zelo uspešen, pravijo v NASA.

Washington, D.C. — Včeraj je zvezni kongres odobril zakonski osnutek, ki bi dovolil kovanje in prodajo zlatnikov v ZDA. To bo prvič v zadnjih 53 letih, da bi bile v ZDA zlatnike. Nosile bi vrednost \$50, \$25, \$10 in \$5, vendar bi se njih cena spreminjala s spremembami v ceni zlata na prostem trgu. Ako bo predsednik Reagan zakonski osnutek podpisal — kar pričakujejo — bi prišli zlatniki na trg šele s 1. oktobrom 1986.

Colombes, Fra. — Skupina 10 oboroženih in dobro organiziranih roparjev je prikrajšala firmo Brinks kar za 9,4 milijona dolarjev. Roparji so izginili brez sledu.

Karlsruhe, ZRN — Policisti so aretirali 62-letnega moškega in njegovega 34-letnega sina ter oba obtožila vohunjenja za Vzhodno Nemčijo. Oče naj bi bil vohun polnih 20 let, njegov sin pa 15 let.

Milan, It. — V to mesto je pripotovala Jelena Bonner, žena vodilnega sovjetskega oporečnika Andreja Saharova. Bonnerjeva išče zdravniško pomoč za očesno bolezen, v ta namen namerava priti tudi v ZDA. Ni pa hotela nič povedati o svojem možu ali sploh kaj kritizirati ZSSR. Bonnerjeva se želi vrniti k svojemu možu, ako bi pa javno kritizirala sovjetsko politiko, bi ji najbrž ne dovolili vrnitve.

Washington, D.C. — Prvič so zabeležili ubrzanje rasti primerov raka na pljučih med belopoltnimi moškimi, temu pripisujejo dejstvo, da je manj kadilcev med temi moškimi. Primeri raka na pljučih med ženskami pa še vedno rastejo, pravi National Cancer Institute.

Iz Clevelanda in okolice

Miklavževanje 8. decembra —

Slovenska šola pri Sv. Vidu vabi v nedeljo, 8. decembra, ob 3h pop. v šolskem avditoriju svoje miklavževanje. Starši se bodo lahko pogovorili s sv. Miklavžem od 2h do 3h pop. v društveni sobi. Vsi lepo vabljeni!

Snidenje s škofom Pevcem —

Slovensko ameriški kulturni svet vljudno vabi na svoje letno snidenje s škofom Edwardom Pevcem, ki bo letos v petek, 6. decembra, v semenišču Borromeo v Wickliffu. Ob sedmih zvečer bo v kapeli sv. maša — peli bodo Fantje na vasi —, po maši bo pa snidenje v dvorani. Vstopnine ni.

Božičnica —

Podr. št. 25 SZZ ima svojo božičnico v torek, 10. decembra, popoldne ob 1.30 v družabni sobi avditorija pri Sv. Vidu. Članice naj ne pozabijo prinesiti »canned goods« za pomoči potrebne občane, prav tako ne vstopnih nagrad oz. »door prizes«.

Primorci vabijo —

Primorski klub vabi svoje člane in prijatelje na božičnico, ki bo v soboto, 14. decembra, ob 7h zvečer v Sterletovi Slovenian Country House restavraciji. Za rezervacijo, pokličite do 7. dec. enega od sledečih odbornikov:

Hermína Bonutti (831-1954)
Marija Dekleva (261-6746)
Jože Cah (261-5987)

France Krulc umrl —

Iz Minnesote smo dobili žalostno sporočilo, da je na Auri umrl France Krulc. Sv. maša zadušnica bo v soboto, 7. decembra, dop. ob 9. v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu.

Novi grobovi

Frances Videtic

V ponedeljek, 2. decembra, je v Huron Road bolnišnici za levkemijo umrla 61 let stara Frances Videtic, rojena Stogbauer v Zahodni Nemčiji, od koder je prišla v ZDA l. 1951, njen mož Matija je umrl l. 1981, sestra Hermine Aitginer, Katherine Poxleitner in Kajetana (vsi v Zah. Nem.), teta Matta Golobica, Mary Ambrozic (Kanada) in več drugih v Jug., svakinja Jakob Videtiča, zaposlena pri Euclid Cleaning Co. več kot 20 let, članica Belokranjskega kluba in društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. v četrtek, 5. decembra, v cerkev Marije Vnebovzete dop. ob 9. in od tam na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 7. do 9. ter jutri, v sredo, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Zahvalna božičnica —

Slovenski folklorni inštitut v Ameriki vabi na zahvalno božičnico z večerjo, ki bo v soboto, 14. decembra, pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu. Vabljeni ste plesalci, starši in prijatelji, kateri ste sodelovali in pomagali pri letošnji prireditvi Kmečke ohceti ali k uspehom v preteklih letih. Ob 6h bo v cerkvi sv. maša, po njej pa zahvalni program in večerja v Baragovi dvorani. Res vljudno vabljeni!

Zadušnica —

To nedeljo dopoldne ob 10.30 bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za Mary Debevec ob 6. obletnici njene smrti.

Napredovala sta —

Pretekli teden je John T. Corrigan, javni tožilec okraja Cuyahoga, sporočil, da je imenoval Albina Lipolda za svojega glavnega asistenta. Lipold je pri okrajnem javnem tožilstvu že 20 let in aktiven pri MZA, pred leti pa je bil predsednik direktorija Slovenskega doma za ostarele. Corrigan je tudi imenoval rojaka Hermana Marolta za načelnika enega od oddelkov v okrajnem javnem tožilstvu.

Lepo praznovanje —

Preteklo soboto zvečer je Ameriška Dobrodela Zveza praznovala svojo 75-letnico z banketom in kratkim programom v Slov. narodnem domu na St. Clair Ave. Navzočih je bilo okoli 500 gostov, zapeli so Fantje na vasi, slavnostni govornik pa je bil Frank J. Lausche.

Zanimiv sprejem —

Pretekli petek (29. nov.) zvečer je jugoslovanski konzul v Clevelandu Ivo Vajgl priredil sprejem za dobrih 200 gostov v prostorih University Hall na 2605 Euclid Ave. Navzočih je bilo več Slovencev, prav tako predstavnikov drugih narodov, ki živijo v okviru sedanje SFRJ. Sprejem je bil bolj družabnega značaja, ker ni bilo nobenih govorov, konzul pa je imel razstavljenih več umetniških del, ki so njegova last.

Grdinovi koledarji —

V naši pisarni imamo Grdinove stenske koledarje za 1986. Ako se zanimate, ogledajte se.

VREME

Spremenljivo oblačno danes z možnostjo naletavanja snega. Najvišja temperatura okoli 25° F. Oblačno jutri, zopet z možnostjo snega, odvisno od temperature pa tudi dežja. Najvišja temperatura okoli 32° F. V četrtek pretežno oblačno z najvišjo temperaturo okoli 36° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 — year; \$18.00 — 6 mos.; \$15.00 — 3 mos.

Canada:

\$42.00 — year; \$27.00 — 6 mos.; \$17.00 — 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 — year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 92 Tuesday, December 3, 1985 83

Kaj pravi Cerkev o evtanaziji

Tudi v ZDA in Kanadi je v zadnjem času precej govora o »evtanaziji«. O tej temi je pisal avstralski mesečnik Misli v svoji številki za avgust, 1985. Članek posredujemo bralcem. Ur.

Človekova želja po popolni svobodi je lahko vzgon za hitrejši napredek ali pa tudi ne. Svobodo vsakega posameznika omejujejo pravice in svoboščine drugih in ne nazadnje tudi družbe, katere član je. Nekoliko drugačna so ta razmerja, kadar se mora človek soočiti z zadnjo zemeljsko resničnostjo — smrtjo. Tu gre v prvi vrsti za njegov odnos do samega sebe in — če je veren — tudi njegovo razmerje do Boga.

Cerkev je vedno zagovarjala vrednost življenja; zanjo predstavlja temelj vseh dobrin ter pogoj za sleherni osebno in socialno dejavnost. Življenje je nekaj svetega in nihče ne more z njim svobodno razpolagati. Še več. Za kristjana je življenje dar božje ljubezni, zato ga mora negovati in ga narediti rodovitnega. V skladu z evangelijem in naukom rednega cerkvenega učiteljstva je mogoče nekako takole oblikovati glavna krščanska načela o življenju:

— Nihče ne sme ogrožati nedolžnega življenja katerega koli človeka; s tem bi se namreč uprl božji ljubezni in žalil osnovne človekove pravice.

— Vsak človek mora živeti življenje po božjem načrtu. Življenje mu je dano kot vrednota, ki mora že na tem svetu roditi sadove, njegovo izpolnitev pa moramo pričakovati v večnem življenju.

— Po krščanskih načelih ni dovoljen samomor kakor tudi ne umor. Takšno dejanje bi pomenilo zavračanje najvišje božje oblasti in načrta božje ljubezni. Samomor je tudi zanikanje ljubezni do sebe, zanikanje naravnega čuta do življenja, beg pred dolžnostjo ljubezni in pravičnosti do različnih skupnosti. Pri tem pa seveda moramo priznati, da pride človek včasih do takšnega duševnega stanja, da je osebna krivda za samomor bistveno zmanjšana ali pa je sploh ni. Nikoli tudi ne smemo metati v isti koš samomora in zavestnega žrtvovanja življenja zaradi višjih vrednot, kakor na primer nedotakljivost vere, zveličanje duš ali služba bratom.

O samomoru in splavu je Cerkev tudi v zadnjem času že odločno povedala svojo besedo. Sredi leta 1980 pa je kongregacija za verski pouk s papeževim odobrenjem izdala v Rimu izjavo, ki govori o evtanaziji.

Etimološko je beseda **evtanazija** pomenila nekoč smrt brez hudih bolečin. Danes se je pomen nekoliko premaknil. V širšem pomenu besede zdaj razumemo pod evtanazijo niz zdravniških ukrepov, ki bolniku lajšajo bolečine vse do zadnjega življenjskega boja, pa čeprav so ti ukrepi združeni z nevarnostjo, da bodo nekoliko pospešili smrt. Evtanazija v ožjem pomenu besede pa je direktna povzročitev smrti iz usmiljenja. Listina kongregacije za verski pouk ima zelo natančno definicijo: »Z besedo **evtanazija** označujemo dejanje ali opustitev, ki sama na sebi ali načrtno povzroči smrt, da bi tako bolniku prihranili bolečino. Evtanazija je torej v hotenem sklepu in v razlogih za postopek, ki ga uporabljamo.«

(Dalje na str. 4)

Dragi slovenski otroci!

Najlepše pozdravljeni! Spet se vam oglašam kar po vaši prikljubljeni *Ameriški Domovini*. Prejel sem vsa vaša pisma. Resnično sem jih bil vesel. Vaše prošnje in vaše želje so tista pogonska sila, ki me vsako leto z neba pripelje na zemljo. V vaših domovih sem vselej lepo sprejet. — Le ohranjajte to lepo navado! Gostoljubnost vam bo povrnjena na mnoge načine z mnogoterimi darovi.

Moj god je 6. decembra, vi pa me vabite na praznovanje v nedeljo, 8. decembra. Razumem in prav je tako. Ob nedeljah imajo vaši starši več prostega časa in bodo lahko z vami prišli v šolsko dvorano pri Sv. Vidu. Ob treh popoldne mi je bilo naročeno, naj pridem. Tudi vi takrat pridite. Bom poskušal biti točen. Če pa se malo zakasnim, počakajte! Veste, imam mnogo dragih znancev v vašem kraju. Vse, ki sem jih pred leti srečaval v slovenski šoli, moram obiskati, da ne pozabijo na lepe slovenske navade in običaje kakor hitro so zapustili šolske klopi.

Napolnil sem svoj nebeški koš do vrha, da je bilo prav težko nositi na dolgi poti. Nazaj gre pot v breg, zato mora biti koš prazen. — Pridite torej pridni otroci, mladi in stari otroci, to nedeljo k Miklavževanju pri Sv. Vidu! Vse vam razdelim!

Vaš

Sv. Miklavž

Drobtinice, sladke in žaltave

CLEVELAND, O. - Danes vržem med drobtinice žlico ocvirkov, zajetih iz lonca koroškega *Vestnika*. Je to tednik, finančno dobro podprt iz Ljubljane, ki vsa povojna leta Korošcem dopoveduje, kaj je pomenila med vojno OF in kaj še danes pomeni. Neusmiljeno lepo opeva partizanske borbe in neprenehoma se nesramno zaganja ob vse, ki njihovemu nauku niso sledili ali so se celo zoper postavili.

Berem *Vestnik* iz dne 27. sept. 1985, kjer se neki J. Malle na široko razpisuje in se jezi na rojake — duhovno in svetno gosposko — ker so se izkazali tako nedisciplinirani, nekulturni, nevestni — sicer bi naslovnega mariborskega škofa Vekoslava Grmiča lahko drugače sprejeli. Škofa je povabila Slovenska prosvetna zveza — ni bil povabljen iz kakih cerkvenih krogov.

Samo odlomek iz *Vestnika*, kjer dobesedno pravi: »V šentjakobsko farno dvorano — čudo božje — sam škof Grmič ni smel. Presenetljivo. Na Koroškem slovenski cerkveni krogi celo ne dovolijo predavanja slovenskega škofa v farni dvorani. Pa so vsi katoličani in vsi Slovenci. Kdo v Šentjakobu v Rožu odloča, ni povsem jasno — župnik ali njemu nadrejeni organi.

Žalostno je, da si cerkveni predstavniki tako v župniji kakor tudi v dekaniji niso vzeli toliko poguma in časa, da bi pozdravili sobrata, škofa, v njihovi bližini. Ali je škof, ki je vreden vse časti le tisti, ki prihaja iz severa in ki nas uči hlapčstva in pokorščine? Ali so, in zakaj so slavoloki samo za nekatere, za druge pa prezir? Vsekakor to sigurno ni po stavkih evangelija. To nam še bolj potrjuje dvom, če so res pravi kristjani.« (To iz *Vestnika*).

Seveda je bilo še in še govora o izdajalcih, o škofu Rožmanu in nedolžni tisk, ki prihaja iz Argentine, jih moti; pravijo, da je tudi ta tisk kriv, da na Koroškem ni enotnosti.

Zdaj pa nekaj stavkov iz govora škofa Grmiča:

»Izdajstvo naroda je smrtni greh. Kdor ni veren bo prej ali slej izdal narod. Seveda (je popravi, op. J.P.) mnogo je nevernih, ki ne izdajajo naroda. Narod je osnova, na kateri se lahko gradi tudi vera.«

Grmič je še obravnaval vlogo Cerkev v kraljevski Jugoslaviji. Pohvalil je škofo in duhovnike na Primorskem, Koroškem in Madžarskem, drugače pa, da se je obnašal ljubljanski škof Rožman, ki je deloval v smislu slovenskega klerikalizma in Mahničevega vpliva.

Pisec *Vestniku* še pravi: (jaz dostavim, če verjamete ali ne!) »Naslovnemu škofu V. Grmiču je vatikanski nuncij na Dunaju v osebnem govoru priznal, da z vsemi osnovnimi pogledi sloni (Grmič) na stališču II. vatikanskega koncila.«

Grmič in dr. J. Rajhman sta obiskala pet koroških župnij in imela govore v Borovljah, Šentjakobu, Dobrni vasi, Pliberku in Železni Kapli. Poročilo pravi, da je ta predavanja poslušalo skupaj okoli 300 ljudi. Tu se lepo vidi, da je bil odziv na vabljenje k tem predavanjem zelo malo številan.

Prav tako v *Vestniku*, v drugem članku, piše »ikej« takole (povzamem samo nekaj stavkov):

»Vsa leta po vojni so nam duhovniki, ki so prišli iz Slovenije zaradi sodelovanja z okupatorjem, vse slabo o partizanih, o osvobodilni fronti ter narodnoosvobodilnem boju govorili. Škof Grmič pa nam je spregovoril enkrat drugače o partizanih, o vlogi Cerkev v osvobodilni vojni in o izdaji. Postavil je stvar v pravo luč in škoda je le ta, da je trajalo toliko let, predno je spregovoril nekdo od katoliške Cerkev jasne besede.

Predavatelj (Grmič) je poudaril, da je prvo narod in potem vera. Ni odločilno, v katero vero veruješ, temveč važno je, kako živiš. Tisti, ki se trka jo na prsi, ne delajo vedno po

načelih vere, temveč so dostikrat le za cerkveni klerikalizem.

Škoda le, da ni slišalo še več vernikov takih pogumnih, bodrilnih in čistih besed iz ust duhovnika — škofa. Gotovo bi lažje spali, saj bi jih rešile besede govornika moreče »trotamore«. Bilo je res zanimivo in vsakdo je rekel ob zaključku: celo noč bi poslušal.«

Tako. Vse to govoričenje se ponavlja že leta tudi na Koroškem, zato ni bilo prav nič čudno, da je bilo na tem Grmičevem misijonu vernih poslušalcev tako malo. Še jaz sem vesel, da je »ikeja« trotamora popustila, da lahko sladko spi.

Tudi zato Bogu hvala, ker zelje je letos dobro obrodilo. Zribano se je lepo dišalo in dosti ga bo za vse praznike.

Eno debelo glavo sem dostavil (kakor sem bil obljubil, da bom) gospodu Mecanu, ker je »pogruntal«, da pomenita v mojem pisanju kratici p.m. — pomožni mežnar.

V letih pomožnega mežnarja (je že več kakor pol stoletja nazaj) sem se res vadi pri organistu na harmonij kot priprava za na orgle. Ko sem bil otrok (ministrant) je bilo nekaj govora, če bi me dali v mestno šolo, da bi kdaj morda izpred oltarja pel: »Dominus vobiscum«. Iz tistega ni bilo nič.

Potem sem se pripravljaj, da bi duhovnemu gospodu iz kora odpeval: »Et cum spiritu tuo« — pa se je rodil drugi nič. Sem pa po treh letih učenja spravi toliko skupaj, da sem nekikrat pri maši na orglah (monoval) spremljal ljudsko petje. Vse se je tako zasukalo, in čisto prav je tako, da sem ostal le kmet — tukaj v Ameriki pa tovarniški delavec.

Čisto sem že na svojo glasbeno kariero pozabil, pred nekaj leti pa je nekaj prišlo, da sem si kupil cenene orgle. Kadar sem le slabe volje, ali sem ženi le preveč v napoto, sedim za orgle, prebiram z okornimi prsti tipke in v mislih sem tam doma, za tistim stari harmonijem, ki se je moralo z nogami brcati, da so piščali dajale glasove od sebe. Vse je bilo staro, a je bilo lepo, ker jaz sem bil takrat še mlad.

(Dalje na str. 3)

V Ljubljani preminul

CHICAGO, Ill. - Iz domovine smo prejeli žalostno vest, da je v Ljubljani po dolgi bolezni preminul v 79. letu starosti Ciril (Čiro) Šoukal, pravni svetnik v pokoju. V Ljubljani zapušča poleg žene Zlate, sina in hčere, sestre Stanko Premru in Marijo Kopčavar, ter brata Metoda. Brat Franci, župnik na Vodica, je umrl pred dvema letoma. V Kanadi žaluje za njim sestra Madga Mizerit, v Chicagu pa brat Jerome. Na dan 17. oktobra so se na ljubljanskih Žalah poslovili od njega številni sorodniki in prijatelji. Cirila bomo ohranili v lepem spominu. Naj v miru počiva!

Jerome Šoukal

Slovensko ameriški kulturni svet Vas vabi na
svoje tradicionalno predbožično

SNIDENJE S ŠKOFOM PEVCEM

Drobtinice, sladke in žaltave

(Nadaljevanje s str. 2)

Oni dan pa pride Marta k nam povasovat. Ko je zmanjkalo opravljanja, kar naenkrat reče: »Sem slišala, da Janez na orgle igra. Bi zaigral nekaj? Kakšna cerkvena pesem?«

In smo šli v sprednjo sobo, kjer imam orgle. Igral sem iz ljudske pesmarice »Marija skozi življenje«, Marta pa je zraven nekaj brundala kakor da bi pela.

M. — »Nimam očal. Katero pesem si igral?«

J. — »Marija skozi življenje«.

M. — »Jaz sem mislila, da si

igral 'Bodi nam pozdravljen'«.

J. — »Jaz sem igral 'Marija skozi življenje'; nič mi ni mar, kaj si ti slišala in kaj si mislila.«

Ko se je Marta poslavljala, je med vrati rekla ženi: »Lepo tvoj mož igra. Prav po svetopisemsko.«

Žena je bila pohvale vesela, zlobnosti ni videla. No, si je mislila, mož vsaj po svetopisemsko igra, ko tako malo po svetopisemsko živi.

Ko mi žena to pohvalo pove, sem se jaz — miroljubni

V LJUBEČ SPOMIN

NAŠE ŽENE, MATERE, STARE MATERE
IN SESTRE.
OB PRVI OBLETNICI SMRTI.

ZINKA DOMINES
roj. PLEMEL

*Misel na Tebe je vedno ljubeča,
išče le Tebe, najdražja vse dni;
v srcu je naša ljubezen goreča
kakor svetilka v samotni gori.*

*Tvoja milina še zdaj osrečuje,
sončni je žarek vsem našim potem;
upanje v lepše življenje nam snuje,
v srečanje naše in topli objem.*

Žalujejo ostali:

Mož — Victor Domines

Otroci — Marija (Kalifornija)

Mrs. Frank (Margaret) Bajc

Victor, Jr. (Kalifornija)

Emil

Mrs. Rick (Rosie) Johnson (Kalifornija)

12 vnukov in vnučinj

4 sestre

Cleveland, O., 3. decembra 1985.

Petek, 6. decembra 1985

Sv. maša ob 7h zvečer

Borromeo semenišče, 28700 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio

Pri maši pojejo *Fantje na vasi* — Po maši družabni večer

Vstopnine ni.

Vsi prisrčno vabljeni!

ŽUPNIK DANIJEL HALAS

PITTSBURGH, Pa. — V tem letnem času obnavljamo spomine na znane in neznane grobove znancev in prijateljev. Naj bo tu opisana na kratko zgodba slovenskega duhovnika doslej še nikjer objavljena.

Rev. Jože Cvelbar

V ljubljanski *Družini* 14. aprila 1985 na strani 4 je poročilo o misijonu v župniji Velika Poljana, Prekmurje. Poročevalec piše: »Polanski misijon se je začel 16. marca, to je dan, ko je pred 40 leti tu pretrpel mučeniško smrt Danijel Halas, prvi polanski umeščen župnik.« Poročilo ne pove, kdo ga je umoril. Če bi ga Nemci ali Madžari umorili, bi list gotovo omenil. Ker tega list ne piše, smemo upravičeno sklepati: umorili so ga komunisti.

Polnih štirideset let ni bilo nikjer pisano o smrti tega duhovnika. Komunisti v Sloveniji so krivi smrti vsaj 70 duhovnikov. Veliko teh umorjenih duhovnikov je še vedno pokopanih v neznanih grobovih. Komunistični satani v Ljubljani še sedaj ne puste pisati o smrti teh duhovnikov — ne puste obiska skritih grobov — ne puste, da bi ljudje pokopali umorjene duhovnike na pokopališčih.

Nihče ne sme pisati o mučenjih, o umorih teh duhovnikov. Nihče ne sme pisati o stotinah duhovnikov, ki so bili mučeni, zasramovani leta in leta po raznih ječah. Nikjer ni popolnega javnega seznama pomorjenih duhovnikov in onih, ki so trpeli po ječah. Resnice ne smeš povedati. Taka je komunistična »svoboda« in komunistična »demokracija«.

Danijel Halas je bil rojen 24. junija 1908 v Črensovcih, Prekmurje. Po značaju je bil domač, dober, prijateljski; imel je velik ugled in bil navezan na faro. Komunisti so ga 16. marca 1945 umorili.

Med zadnjo vojno je bilo Prekmurje pod madžarsko okupacijo. Madžari so bili zelo strogi. Povsod so videli nevarnost. Ljudje so živeli v strahu pred njimi.

Komunistične obljube o svobodi, enakosti, pravici je že pred vojno širil znani pisatelj Miško Kranjec. Njegova hiša je bila blizu župnišča v Veliki Polani. Pod kuhinjo je bil bunker, kjer so se zbirali komunisti že za časa prve Jugoslavije.

Človek — razburil in rekel ženi: »Je nisi mogla v ... brniti? Veš, kaj je mislila? Da tako igram, da ne ve levica kaj dela desnica.«

Pa nič zamere, ce sem pisane raztegnil v sračje gnezdo. Še vedno sem na tem, kakor sem že rekel — naj bodo dopisi in pridige kratki, klobase pa so lahko dolge!

J. P.

V knjigi »Prekmurci in Prekmurje« je na strani 283 natiskano: »Na Kranjčevi rojstni hiši je plošča v spomin na prvo uredništvo *Ljudske pravice* (1934/35). V hiši je stalna razstava levičarskega tiska v Prekmurju.« Na str. 172: V Lendavi »je nagrobni spomenik rdečearmejcem... na bregu nad mestom je spomenik Rdeči Armadi.«

Če je bilo v Kranjčevi hiši uredništvo komunističnega lista že leta 1934, kdo bi mogel tajiti, da niso že 1934 v Prekmurju širili komunistične ideje o komunistični svobodi, pravici, o komunističnem raju pod oblastjo Stalina?

Med vojno je Miško Kranjec živel v Ljubljani, brat Ivan v Mariboru, drugi brat je umrl v Dachauu. Miško je pošiljal organizatorje iz Ljubljane v Prekmurje. Partizanske metode so bile v Prekmurje enake kot v drugih delih Slovenije: strahovanja, mučenja, streljanja.

Mož, Prekmurec, mi je v taborišču Asten pripovedoval iz svoje skušnje s partizani tole: Cele noči so ga zasliševali. Ko sta se izpraševalca-partizana utrudila z zasliševanjem, sta odstopila mesto dvema drugima. Taka zasliševanja grozno utrujajo človeka, da niti ne ve več, kaj odgovarja. Uro za uro ista vprašanja človeka umsko kar zbledijo.

Poleg zasliševanja so partizani pri tem možu poskusili z drugim načinom: Obesili so ga za noge in do nezvesti pretepali. Mož mi je rekel: Grozno je bilo, a raje sem bil obešen in pretepen do nezvesti, kakor pa mučen s celonočnimi zasliševanji.

Bilo je grozno. — Mlad fant s Štajerske je v taborišču imel železno verigo kot spomin. Na vprašanje, zakaj hrani verigo, mi je rekel: S to verigo so me partizani pretepali do nezvesti. Prej bom zgubil spodnje hlače kot to verigo. Naj bo spomin — če bom kdaj imel otroke — mojim otrokom, kaj je komunizem, da se ga bodo bali kot vrage.

Vrnimo se h Halasu. Neko noč so se partizani hoteli skriti pred Madžari v bunker v Kranjčevi hiši. A niso uspeli. Zato so se zatekli k župniku. A župnik ni upal dati prenočišča v župnišču, ker je vedel, da od časa do časa Madžari prihajajo in preiskujejo župnišče. Zato je partizane skril v cerkev.

Partizani so vedeli, da je župnik priljubljen pri faranih. Na vsak način so ga hoteli prepričati, naj sodeluje z njimi,

saj vendar gre za svobodo naroda. Župnik je odklonil sodelovanje. Čez nekaj dni so se partizani spet zatekli k župniku pred Madžari. Spet jih je župnik skril v cerkev. Ko so tisto noč Madžari prišli preiskovat župnišče, so našli župnika v spalni obleki in odšli brez uspeha.

Meseca marca 1945 je župnik Halas imel duhovne vaje za sestre v Lendavi. Ko se je proti večeru na kolesu vračal domov, se je ustavil pri prijatelju župniku v Hotizi. Ko je odzvonilo Ave Marijo, je mati hotiškega župnika rekla Halasu: »Ostanite nocoj tukaj, ker ponoči ni varno hoditi okrog.« Halas pa je mirno odgovoril: »Mislim, da ni tako nevarno.« Morda je mislil, da ni v nevarnosti pred partizani, saj jih je skrival v cerkev pred Madžari. Iz Hotize se je odpeljal s kolesom proti Veliki Polani.

Med potjo so ga partizani ustavili in prisilili, da je šel z njimi proti reki Muri. Isti čas se je iz mlina vračal kmet iz Velike Polane. Ko je v dalji videl v mesečini ljudi s puško, se je spomnil, koliko ljudi so partizani mučili, ako so jih dobili na poti ponoči.

Hitro se je skril za grm in čakal, da bodo partizani šli mimo. Ko so prišli v bližino, je kmet za grmom spoznal partizane-domačine in župnika Halasa, ki je potiskal kolo ob sebi. Mož je slišal, da so partizani spraševali župnika, zakaj je odklonil sodelovanje z njimi. Župnik jim je odgovoril: »Jaz sem prisegel Bogu, da bom Njemu zvest.«

Partizani so začeli kleti in tolčiti po župniku. Skriti kmet je to slišal, saj je župnik začel vpiti in klicati na pomoč. Kmalu je kmet zaslišal strel in padec v vodo. Za tem pa glas: »Vrzmimo še kolo za njim.«

V skupini, ki je odvedla župnika, je bil Jože Tompa in še nekaj drugih moških.

Zakaj so ga umorili? Glavni razlog je bilo gotovo župnikovo trdno prepričanje, da je komunizem proti veri in proti pravi svobodi naroda. Morda je njegov govor, ki ga je tiste dni imel proti komunizmu, pospešil jezo Komunistične partije, da je naročila umor.

Pregovoriti ga niso mogli, da bi sodeloval z njimi. Njegova pomoč članom Osvobodilne fronte, ki jih je skrival v cerkvi, komuniste ni motila. Videli so v njem odločnega, trdnega katoliškega duhovnika, ki je ostal zvest Bogu in božjim postavam proti vsej

(Dalje na str. 7)

Kaj pravi Cerkev o evtanaziji

(Nadaljevanje s str. 2)

Ni je sile na svetu, ki bi mogla dopustiti ali zaukazati umor nedolžnega človekovega življenja. Pri tem ni važno, ali gre za zarodek pod materinim srcem, odraslega človeka v polni moči, ali pa oslabelega starčka oziroma umirajočega. Poleg tega ne sme nihče za takšno dejanje zaprositi niti zase niti za drugega. Tukaj gre namreč za kršenje božjega zakona, za zametavanje dostojanstva človekove osebe, za zločin proti življenju in za krivico do človeštva kot celote. Listina govori tudi o olajševalnih okoliščinah, o neznosnih bolečinah in težkem duševnem stanju, ki človeka nagne, da prosi za smrt ali jo povzroči drugemu. Osebna krivda je lahko zmanjšana ali pa je sploh ni, objektivno pa je takšen poseg kljub temu zlo. Tudi nujne prošnje bolnikov, ki včasih prosijo za smrt, ne moremo vedno razumeti dobesedno; bolnik si poleg zdravstvene nege želi tudi ljubezni in prošnja za smrt je postala le prošnja iz stiske, osamljenosti in premajhne ljubezni.

Bolečina je del našega življenja. Ko smo zdravi, nas opozarja na nevarnost, kadar pa preraste meje znosnosti, postane hudo breme. Ločitev od življenja je gotovo združena z bolečinami in trpljenjem; trpljenje pa ima posebno mesto v božjem zveličavnem načrtu in nekateri bolniki prav iz tega razloga ne želijo pretirane uporabe sredstev proti bolečinam. Nikakor pa to ni pravilo; dovoljeno je uporabljati vsa običajna zdravila proti bolečinam (analgetike), pa čeprav utegnejo ta sredstva privedi do nezvesti ali končno tudi do smrti. Odločiti mora seveda zdravnik.

Pogosto slišimo trditev, da ima človek pravico umreti. Gotovo, saj je smrt del naše stvarnosti. Seveda pa pri tem ne gre za pravico, da bi kdo sebi ali drugemu prizadejal smrt. O pravici do smrti govorimo z ozirom na uporabo različnih sodobnih sredstev, ki človeka ohranjajo pri življenju. Moralisti jih delijo na redna in izredna sredstva. Listina izpoveduje glede tega jasen nauk:

»Dolžnost vsakega človeka je, da poskrbi za svoje zdravje in zdravljenje. Tisti pa, ki jim je zaupana skrb za bolnike, morajo z vso skrbnostjo opravljati svoje delo in uporabljati tista zdravila, ki so nujna in koristna... Ni še dolgo, ko so učitelji moralnega nauka učili, da ne morejo nikoli zapovedati uporabe izrednih zdravil. To stališče, ki načelno še vedno velja, se nam zdi danes morda nekoliko manj prepričljivo zaradi napredka zdravniške vede. Zaradi tega mnogi raje govorijo o sorazmernih in nesorazmernih sredstvih. Naj bo kakorkoli že, sredstva moramo pravilno preценiti, med seboj primerjati način zdravljenja, stopnjo težav in nevarnosti, ki izvirajo iz terapije, pa še stroške in učinke, ki jih smemo pričakovati.«

Če druga sredstva ne zadoščajo, lahko z bolnikovim privoljenjem uporabimo tudi še ne dovolj preizkušena zdravila ali tehnične pripomočke. Na ta način bolnik lahko tudi koristi kot poučen primer. Ko ni več upanja na uspeh, lahko prenehamo z uporabo teh zdravil. Pri tem je seveda treba upoštevati želje bolnika, njegovih domačih in medicinskih strokovnjakov.

Bolnik pa se ni dolžan podvreči načinom zdravljenja, ki niso brez nevarnosti ali pa so prezahtevni. Odklanjanje takšnega zdravljenja ne moremo primerjati s samomorom, čeprav se bolnik zaveda svojega stanja. Pri tem so seveda mišljeni zdravstveni posegi, pri katerih ne moremo pričakovati učinka, ki bi bil v nekakšnem sorazmerju z njihovim obsegom, zahtevnostjo in stroški.

Tik pred smrtjo, ki je z uporabo zdravil ne moremo preprečiti, je v vesti dovoljeno narediti sklep, da se odpovemo zdravljenju, ki bi nam le podaljšalo trpljenje. Ne smemo pa opustiti tiste redne skrbi, ki smo jo v podobnih primerih dolžni bolniku.

Prav gotovo je bila listina o evtanaziji potrebna, saj se o njej po svetu veliko govori. Na zahodu ustanavljajo celo posebna društva za »lahko smrt«; niso redki tudi priročniki z vsemi potrebnimi navodili, kako na lahek način oditi s tega sveta. To pa gotovo ni v skladu s spoštovanjem človekovega življenja. Zanimive so besede, ki jih kongregacija takoj na začetku vplete v tekst in se nanašajo na sprejemalce tega cerkvenega nauka. Listina je v prvi vrsti namenjena tistim, ki imajo vero in upanje v Kristusa, v katerem živimo, se gibljemo in smo. Tudi pripadnikom drugih ver bo marsikatera misel blizu, saj tudi oni verujejo v Gospodarja življenja. Kongregacija na koncu izraža upanje, da bi listina utegnila naleteti na soglasje celo pri ljudeh dobre volje, pa čeprav izpovedujejo drugačen pogled na svet.

Vsekakor pa določila, ki jih vsebuje ta izjava, izhajajo iz temeljitega študija, kako na najboljši način pomagati ljudem v skladu z božjim načrtom. »Če moramo po eni strani imeti življenje za božji dar, po drugi strani smrti ne moremo preprečiti; zato je potrebno, da si smrtne ure ne pospešimo, sprejememo pa jo v polni zavesti svoje odgovornosti in z vsem dostojanstvom...«

»Kar pa zadeva tiste,« sklepa listina, »ki so v službi javnega zdravstva, naj vse izkušnje svoje vede uporabijo v blagor bolnikov in umirajočih. Povedo pa naj jim, da so jim dolžni še drugačno tolažbo, ki je še mnogo bolj potrebna: neizmerno dobroto in gorečo ljubezen. Ko takšno službo izkazujemo ljudem, jo izkazujemo tudi Kristusu, ki je rekel: 'Kar ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili' (Mt 25, 40).«

Tone Arko:

CONFITEOR...

X.

V članku št. IX sem naštel tri faze ustvarjanja »jugoslovanskega naroda«. Ponovno jih naštevam: 1. balkanizacija, 2. izenačenje, in 3. asimilacija. Namesto »faza« se v slovenščini tudi uporablja beseda »etapa«.

Najprej bi rad poudaril, da te tri faze ali etape niso druga od druge strogo ločene ter se delno druga z drugo krijejo oziroma do neke mere se dogajajo vzporedno.

Drugo, kar bi rad tu poudaril, je, da ta načrt ustvarjanja »jugoslovanskega naroda« nikakor ne moremo pripisovati izključno Srbom, čeprav je res, da se tak načrt kar lepo ujema z nekaterimi tendencami posameznih srbskih nacionalistov. Načrt izvira prvenstveno iz partijske politike, a ima obenem tudi močno srbsko zaslombo.

Hrvati temu pravijo srbo-komunizem in ne srbizem oziroma srbstvo, kljub temu, da so zelo neugodno razpoloženi proti Srbom kot narodu. Navadno zmečejo Srbe in komuniste v isti koš.

Važno je pripomniti tudi, da imajo pri načrtu za ustvarjanje jugoslovanskega naroda svoje prste vmes nekateri slovenski, hrvaški, črnogorski, madeonski, tu in tam pa posamezni, redki albanski partijci. Torej je ta načrt zrastel prvenstveno na marksistično-komunistično-partijskem zelniku.

V marksistični teoriji in praksi ne narodna zavest prej zapreka kot vrednota, kot je to že večkrat zapisal v *Kanadski Domovini* Otmar Mauser. Zato je treba poudariti, da se tak načrt odpravljanja narodnostnih razlik lepo sklada z osnovnimi principi tako teoretskega kot praktičnega komunizma. Vemo na primer, da sta v praksi tako Sovjetska zveza kot komunistična Kitajska — v obeh državah živijo močne narodnostne manjšine — podvzeli obsežne ukrepe, katerih namen je zmanjšati posebnosti in edinstvene karakteristike manjšin in jih približati lastnostim večinskega naroda. V Sovjetski zvezi so bili menda zaradi tega najbolj prizadeti Ukrajinci, na Kitajskem pa je predvsem trpel tibetski narod.

Kdor je bral Kardeljeva dela bo vedel, da je šel v tem oziru Kardelj še dlje kot so Sovjeti in Kitajci. Mimogrede, hrvaška *Danica* v Chicagu od 25. oktobra 1985 je o Kardelju priobčila na naslovni strani zanimiv podatek, da je napisal kar 65 del v primeru z Leninom, ki jih je napisal samo — 55.

Načrt za ustvarjanje »jugoslovanskega naroda« se je moral v mojem mnenju poroditi že med revolucijo. Da bo to najbrž tudi držalo, nam potrdi slučaj medvojnega hrvaškega komuniste št. 1, Andreja Hebranga. Hebrang je bil menda najprej Hrvat in šele nato

komunist. Poleg tega je bil edini resni tekmelec Titu za vodstveno mesto v jugo-partiji. Kmalu po vojni se ga je Tito znebil na stalinističen način. Obtožili so ga izmišljenih prekrškov, jeseni 1948 pa je bil likvidiran v zaporu. Partija je v javnost vrgla laž, da je naredil samomor.

Po tem uvodu in opisu ozadja naj se sedaj vrnimo k omenjenemu načrtu.

Druga faza načrta naj bi bila izenačenje. Tu je predvsem važno kulturno in gospodarsko izenačenje. Z besedo izenačenje hočem označiti težnjo režima, da bi naprednejše republike znižale svojo prednost, zaostale republike pa bi si razvijale in se tako vse republike približale nekakemu povprečju ali srednji stopnji razvitosti.

Gospodarsko izenačenje v slučaju Slovenije (in tudi Hrvaške) je oziroma bo precej lažje doseči kot kulturno, zato so prav pri gospodarskem začeli. Na to je opozoril že leta 1959 v svoji v prejšnjem članku omenjeni knjigi Franc Jeza. Seveda se nihče noče prostovoljno odpovedati svoji gospodarski prednosti. Ker ni šlo na prostovoljen način, so začeli uporabljati silo.

Uporaba sile v SFRJ pomeni z lepšimi besedami povedano administrativne ukrepe. V glavnem sem opazil dva načina tega gospodarskega nasilja: 1. obdavčenje, in 2. prispevek federaciji. Sicer je tudi prispevek (denarja) federaciji oblika obdavčenja, zato sta oba načina dejansko dve obliki ene in iste stvari.

Pravzaprav obstoja še tretja oblika gospodarske prisile, ki je pa nekoliko prikrita in je pri površnem opazovanju takoj ne zapaziš. Ta oblika je odvzemanje zaslužkov slovenskih podjetij, ustvarjenih na svetovnem (deviznem) trgu s strani Beograda. To izkoriščanje je za nekatera podjetja celo lahko smrtonosno in je zato naletelo na precejšen odpor tako v Sloveniji kot na Hrvaškem. Zaradi tega močnega odpora, je režimska politika nekoliko popustila. A le začasno, ker delajo na novem, zopet precej centraliziranem, deviznem zakonu.

Navedem nekaj primerov. Prva oblika, obdavčenje, predvsem pritiska na privatnike, v glavnem kmete in obrtnike. Stopnja obdavčenja je namreč višja v razvitih republikah in nižja v nerazvitih. Ker

je Slovenija gospodarsko najbolj razvita, so obrtniki in kmetje tudi najbolj obdavčeni. Zaradi tega se je že zgodilo, da je slovenski obrtnik zaprl svoj obrat ali delavnico in se preselil v manj razvito republiko ali pokrajino. To obenem pospešuje mešanje prebivalstva (balkanizacijo), s tem pa režim zadene dve muhi hkrati. Preseljevanje pride partiji še posebno prav, ker gre za eden redkih primerov, ki prisili Slovenec, da se preseli v druge republike. Slovenec se zelo nerad preseli v katero drugo manj razvito republiko, niti v sam Beograd ne.

(Se bo nadaljevalo)

Značilni spremembi

Že nekaj let se v SFRJ bavi jo z uvedbo nove državne himne, ki naj bi izražala sedanjo socialistično in samoupravno stvarnost. Razpisanih je bilo celo vrsta natečajev tako glede novega besedila kot spremlja joče glasbe. Javnost pa je vedno znova zahtevala, naj ostane dosedanja himna »Hej, Slovani«. Sedaj pa je SZDL Jugoslavije podprla predlog komisije skupščine SFRJ, naj dosedanja himna z nekaterimi popravki ostane tako kot je. Zamenjane naj bi bile besede »Hej Slovani« z »Jugoslovani«, besedo »živi, živi duh slovenski« pa naj bi nadomestila »duh svobode«.

MALI OGLASI

MIZARJA IŠČEJO

Delo dobi izkušen mizar (cabinet maker). Kličite 831-3469 od ponedeljka do petka, od 8. zj. do 4. pop. (92-95)

Looking for Cook

Homestyle meals for breakfast and lunch. Slavic Village area. Some experience required. Call 641-0170.

For Rent

5 rooms. E. 67th & St. Clair. Very clean & comfortable. 391-4077. (X)

Indian Hills Area

By owner. Alum. sided bungalow with att. garage. Cent. air. Rec. rm. & upstairs finished w/knotty pine. Asking \$69,000. Call 383-8554. (89-92)

Hiše barvamo zunaj in znotraj Tapeciramo (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizararska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK Pokličite 423-4444 ali 729-1023 (x)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Kanadska Domovina

Ali je stanje današnjega sveta res tako brezupno, kot kaže zunanje slika?

TORONTO, Ont. — Na splošno se v javnosti dosti ne govori o problemih današnjih časov. Več se razpravlja o gospodarstvu, politiki in podobno. Ko pa prideš v zaupen pogovor z enim ali drugim prijateljem, se razkrijejo marsikateri skrbi, ki jih imajo ljudje v družini, pri sorodnikih, in kaj bo z našo človeško družbo. Skrbi jih šolstvo (tudi katoliško), kako in kaj poučujejo otrokom, predvsem v verskem oziru. Skrbi jih, koliko odrasčajoča mladina še hodi k zakramentu in v cerkev. Skrbi jih vsa nemoralna in kriminalna dejanja, ki jih sodobna občila vsak dan na veliko razpihujejo. Zamolčijo pa vse dobro, ki se v tem vlemestu tudi dogaja — in verjetno v veliko večji meri, kot mislimo — ter odtehta precej hudobije, ki nam jo tako na veliko slikajo.

V teh skrbih se ljudje mnogokrat zatekajo eni k raznim svetnim vedeževalcem ali horoskopom, drugi k prikazovanjem in prerokbam, da bi odkrili bodočnost, ali, da bi vedeli, kaj storiti.

Ako v drugem primeru to delamo iz gole radovednosti, gotovo ne bomo našli rešitve, četudi romamo na vse konce sveta. V Marijinih prikazovanih: La Salette, Lurd, Fatima, Garabandal, Medjugorje (zadnji dve mesti še od Cerkve ne dokončno raziskani in potrjeni) ne najdemo nič posebno novega, ampak le opomin k izpolnjevanju naših evangeljskih dolžnosti, ki smo jih zanemarili, opomin k spreobrnjenju in pokori.

V Fatimi je Marija dala pogoj, če se svet spreobrne, da nam bodo prihranjene mnoge težave in trpljenje, tudi te, skozi katere gremo danes. Sedaj, ko je hudobija sveta v popolnem razmahu, nas je papež Janez Pavel II. opozoril na Fatimo, ko je rekel namreč, da to izročilo ni nikoli bilo tako sodobno, kot je danes.

Ko se je ob in po drugem vatikanskem koncilu sovražnik z vso silo zagnal v sv. Cerkev in njene ustanove, in ko je včasih ob prehitri preobnovi premislila tudi ena ali druga verska organizacija, ali ta ali ona pobožnost, ki so je bili ljudje vajeni in jim je veliko pomenila v njihovem duhovnem življenju, ko je pravi katoliški nauk zvozel tudi po mnogih katoliških šolah, se je povprečen laik počutil nekako izgubljenega in iskal poti, kako naj nadaljuje svoje versko življenje.

Tukaj vidim (bom napisal, čeprav dandanes o tem ni najbolj popularno pisati) Marijo kot našo vodnico, ki nas s svojimi materinskimi nasveti vodi iz današnje zmede k prvotnim verskim resnicam in svojemu Sinu. K pokori in spreobrnjenju nas poziva. K večjemu spoštovanju in češčenju najsvetejšega Zakramenta (ki so ga po mnogih cerkvah potisnili v zakoten kraj).

V Medjugorju se je predstavlila kot Kraljica miru. Miru, ki se mora začeti pri spreobrnjenju samega sebe. Spreobrnjenje se mora začeti pri posameznikih, potem v družinah, da tako preide na celotno človeško družbo. Ne tako kot tisoči naših »Peace-nikov« demonstrira in nosi rdeče zastave

po naših ulicah. Za mir kričijo, v srcu pa nosijo najhujše sovraštvo do sočloveka.

Zdi se, da ko se nam je večina starega organiziranega verskega življenja razsulo, ljudje gredo bolj sami vase in se v mnogih prebuja prenovljeno versko življenje. Ljudje iščejo in se pridružijo v ene ali druge vrste apostolat v svoji lastni župniji ali na drugih mestih v nadškofiji.

Zraven množičnih romanj (Lurd, Fatima) pa tudi Medjugorje, kjer se na tisoče ljudi spove in pričnejo novo življenje, se poraja še veliko število molitvenih skupin, ki se redno zbirajo k pobožnostim in drugim aktivnostim v službi Cerkve. Skupine kot: karizmatične grupe, Marijansko gibanje duhovnikov in laikov, Ognjiščarje, Cursiliste, Blue Army in še druge. Tudi papež in večina škofov priporoča in sledi njihovem razvoju.

V torontski nadškofiji »Young Catholic Leaders«, to so bogoslovci in laična mladina pod vodstvom duhovnika Seana O'Sullivan in pod pokroviteljstvom Knights of Columbus opravljajo celonočno češčenje za poklice in v spravo pobijanja nerojenih otrok.

Jugoslovani gledajo nezaupljivo svoje sosede

(Nedavno sem prevedel članek, ki ga je napisal Michael Dobbs za torontski dnevnik The Toronto Star pod naslovom »Ali Jugoslavija po Titu razpada?« Zdaj pa je izšel v drugem torontskem dnevniku The Globe & Mail sličen članek izpod peresa Robert Kaplana, poročevalca, ki se predvsem zanima za balkanska vprašanja. Članek posredujem bralcem. — O.M.)

Beograd, Jugoslavija — Ko se bliža vrhovni sestanek obeh voditeljev velesil v Ženevi, prebivalci strateško najbolj izpostavljene dežele v Evropi postajajo zaskrbljeni, obenem pa upanja polni.

Odkar je pokojni Josip Broz Tito l. 1948 pretrgal zveze s Sovjeti, je ta komunistična dežela s 23 milijoni ljudi samevala v sivi coni med nasprotujočimi armadami NATO in državami Varšavskega pakta. V zadnjih letih — teko meni veliko Jugoslovancev zaradi krhke notranje situacije — se je ta položaj še poslabšal.

Lokalna ekonomija je že nekaj let v hudih težavah. V trdni valuti znaša državni dolg čez 19,5 milijard (U.S.). Uvoz raste hitreje kot izvoz in 80-stotna inflacija je najvišja v

Prične se vsak prvi petek zvečer s sv. mašo, nato je izpostavljeno Najsvetejše do pete ure zjutraj, ko se pobožnost spet konča s sv. mašo. Da celo noč ostane pri češčenju in treh vmesnih sv. urah čez 200 ljudi, med katerimi je tudi veliko mladine, je gotovo nekaj pozitivnega.

V demonstracijah proti splavu se tudi kaže vedno večja odločnost, vendar vse v meri pravilne zadržanosti. K temu je omembe vreden primer, ko je pred kratkim nekaj laikov izdalo razmnoženine, da bodo demonstrirali za obrambo vere proti sramotilnemu filmu »Hail Mary«. Zbrali so se v dveh skupinah, eni vzhodno, drugi zahodno od Manning ulice. Obe skupini sta se potem ob molitvi rožnega venca in petju Marijinih pesmi v procesiji vstopili v slovensko cerkev Marije Pomagaj, kjer je bila zadostilna sv. maša s pridigo. To so bili angleško govoreči katoličani, katerim pa se je pridružilo tudi precejšnje število Slovencev, da se je cerkev napolnila.

Težave vernega kristjana v teh časih so včasih res velike, a upanje še večje. Močna vera nas bo končno rešila.

J.K.

— ODMEVI S PRERIJE —

LETHBRIDGE, Alta. - Tale dopis je izvečec avgusta poslanega dopisa, ki gotovo ni dosegel uredništva. Ne vemo, kje je vzrok, da zlasti časopisi prihajajo do nas hudo neredno, ne zapovrstjo, ali pa nas enostavno ne dosežejo. Krivda vaše ali naše pošte?

Pri nas se mladi najraje ženijo oz. poročijo junija in julija. Letos so štirje zapustili samski stan. Poročili so se: Peter Vidmar, sin Jerneja in Ivanke Vidmar. Malo kasneje sta pa odšli Dimnikova Hedi, hčerka Toneta in Ivanke Dimnik, in njena sestrična, Judy Dimnik, hčerka Petra in Mary Dimnik. Ti dve sta se poročili v Calgaryju. Svečanost je bila v družinskem krogu. Kdor pozna Dimnikove družine, ve, da so številčne, in tako je bilo vseh Dimnikov kar za majhno dvorano.

V Lethbridgu se je kot zadnja letos poročila Toplakova Emilija, hčerka Toneta in Ane Toplak, ki sta pred desetletji prišla v Kanado iz Prekmurja. Ta poroka, ki je bila tule doma, je spet zbrala skoro vso našo majhno skupino. Ženitovanje je bilo pristrčno, svatje razigrani in ob veseli muziki kar čedno razgreti! Zdaj bodo pa takile dogodki tu vse redkejši, imamo namreč le še nekaj neodddanih, brhkih deklet in zavber fantov.

Vsem, ki so minulo poletje zajadrali v zakonski stan: vso srečo in čestitke ter dobre želje nas vseh!

Poletni meseci so čas počitnic. Vsaj za delavski stan. Izletnikov je bilo po turističnih poročilih letos precej več kot lani — v južni Alberti namreč, kjer smo, kot mnogi trdijo, prešli trde čase zadnjih dveh, treh let.

Tudi mi slovenski srenjčani smo dobili nekaj obiskov. Celo iz one strani luže. Mahničeve je kar za dva meseca obi-

skala sestra ge. Mahničeve, ki je prišla iz Slovenije. H Kvedrovim je pa prišel, zal samo za 14 dni, brat oz. stric Jože, zdravnik s Koroškega. Ko je bil tule pred sedmimi leti nas je bilo pet, letos pa je našel moj kvartet poročen in k temu 7 dodatkov zakonskega pridelka.

Lepa so takale srečanja, ker spremene vsakdanji urnik, razgovori obogate dneve, misli se vračajo nazaj do zadnjega srečanja, dogodki se ponovno prebujajo... In pripovedovanj je bilo na mernike. Tako smo bili vpreženi v klepetanja in razpravljanja, da nismo zmogli niti enega udarnega taroka. Izredno brž so minili dnevi veselega srečanja, slovo je bilo nekako grenko, posebej še, ko je misel povpraševala: »Je bilo to morda zadnje tuzemsko srečanje?«

Dimnikove je obiskala sestra in teta Cilka por. Petrič iz Ontarija. Naša Dimnikova dva, Tone in Ivanka, sta jo pa mahnila kar za tri tedne na obisk otrok in sorodnikov v Regino, Toronto, London in Windsor. Spotoma sta si pa seve privoščila še vmesne postaje pri nekaterih znanih.

Na obisk Slovenije sta se podala, eden pred, drugi pa po Veliki noči, Štefka in Frank Spenko. V juliju se je potepal po Gorenjski, Dolenjski in še kod naš velepodjetnik Ludvik Pahulje. Seveda je bil tudi v Ribnici in njeni okolici.

Vsi se z obiski tu ali onstran luže pohvalijo, čeprav glasno ne povedo, da je povsod lepo, doma pa najlepše. Doma, posebej v Ljubljani, slovenski prestolnici, pa taka mednarodnost, da s samo slovenščino komaj še shajaš. Najbolj zgovorno pa menda govori tisti vsemogočni papirček, ki mu tudi doma pravijo »gospod Dolar«!

(Dalje na str. 6)

“DIAMOND ART” JEWELLERY BY EMILIAN

1064 Wilson Ave., (na vogalu Keel St.)

Tel. (416) 638-1888

Ste pri nakupovanju božičnih daril za svoje domače in prijatelje?

Na razpolago imamo veliko izbiro zlatarskih izdelkov, zaročnih in poročnih prstanov, uhanov, verižic, moške in ženske ure svetovno znanih tvrdk — vse v razprodaji po polovičnih cenah. Oglejte si tudi naše kristalne in srebrne izdelke.

Priporoča se Emil Slokar in tem potom skupaj s svojo družino vsem slovenskim rojakom in odjemalcem vošči

Vesele božične praznike
in srečno novo leto 1986!

To je trenutno predmet di-

(Dalje na str. 6)

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

DECEMBER

6. — Slovensko ameriški kulturni svet priredi vsakoletno srečanje s škofom Pevcem. Začetek s sv. mašo ob 7. zv. v Borromeo semenišču.

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

31. — Pevski zbor Korotan priredi silvestrovanje v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igra Alpski sekstet.

— 1986 —

JANUAR

18. — Slovenska pristava priredi Pristavsko noč (25. obletnica) v Slovenskem domu na St. Clair Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

FEBRUAR

23. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi kosilo v farni dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 pop.

MAREC

2. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi kosilo v farni dvorani, od 11.30 do 1.30 pop.

APRIL

26. — Pevski zbor Korotan priredi pomladanski koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Igra Alpski sekstet.

MAJ

10. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

Anton M. Lavrishia

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

Odmevi s prerije

(Nadaljevanje s str. 5)

Skoro bi pozabil omeniti res prijeten obisk iz domovine, ko sta prišla med nas v zahodno Kanado mariborski pomožni škof Jože Smej in njegov spremljevalec dekan g. Jože Horvat, oba prekmurska rojaka. Ko sta se za dva dni ustavila med prekmurskimi rojaki v Calgaryju, smo tudi mi Lethbridgčani poslali 13-člansko ojačanje, tako da je bila udeležba pri večerni pobožnosti kar zadovoljiva, okoli 80 odraslih in nekako 30 živahnega drobiža.

Škof Smej je izredno skromna in simpatična osebnost, res predan pastir svoji čredi, ki mu je dana v pašo in varstvo skozi včasih težke čase. Iz krasne pridige smo lahko dojel, da je velik Marijin častilec.

Po cerkvenem opravi smo se zbrali v mali slovenski dvorani. Številčno članstvo slovenskega društva res ni veliko, je pa ponosno, saj so že pred leti, prvi od vseh calgarijskih novonaseljencev, uspeli kupiti staro šolo in jo predelali v domačni Slovenski dom. Po okusni večerji smo se vsi še osebno srečali z g. škofom. Žal le, da ni bilo časa za bolj podroben in daljši razgovor z njim.

Kot zadnji, pa vendar vesel dogodek smo doživeli res nepričakovano. Imeli smo veselo poročno 25-letnico dveh »srednje-mladih« zakoncev, ki sta hudo važen del naše skupnosti. Hribarjev Ivan in njegova žena Johana — mi ji pravimo Anica — sta praznovala to obletnico. Ivan je namreč naš organist in pevovodja, žena pa, čeprav holandskega porekla, naša priljubljena sopranistka. Sinova dvojčka Bart in Peter sta presenetila nas in njiju s povabilom na srebrno obletnico, ki je zbrala njuno številčno sorodstvo in del naše slovenske skupnine. Seve so se te sinove obletnice udeležile tudi 93-letna Hribarjeva mama Antonija, na bolniškem vozičku sicer, pa kljub temu še brihtna in veselo razpoložena. Tudi srebrnoporočencema čestitamo!

Nanizal sem vesele in zanimive dogodke, o bolj kilavah iz našega okolja pa drugič.

Pak

MALI OGLASI

Dekle iz Slovenije, zelo pridna, dobra, izobražena, želi emigrirati v Kanado in išče zaposlitev kot varuhinja otrok, domača učiteljica, hišna pomočnica, kot samostojna gospodinja ali kakršno koli drugo delo. Za priporočila in informacije, kličite (416) 637-9609.

(90,92,94)

Kanadska Domovina

Jugoslovani gledajo nezaupljivo svoje sosede

(Nadaljevanje s str. 5)

skusij v Beogradu in zaradi liberalizacije po smrti Tita, je tudi jugoslovanska televizija in časopisje temu posvetilo veliko pozornosti. Nekdanji podpredsednik in vodilni disident Milovan Djilas označuje vse, kar se v današnji Jugoslaviji dogaja, kot »simptomatično«.

Disidenti, novinarji in vladni uradniki, ko govorijo o tem incidentu, v isti sapi govorijo tudi o sovjetski nevarnosti in o ženevskem sestanku obeh voditeljev velesil. Predvsem pa jih zanima in se sprašujejo, kakšno pot bo izbrala Albanija v bližnji bodočnosti.

Albanija je namreč v procesu tranzicije. Jugoslovani skrbno zasledujejo notranji razvoj te izolirane balkanske države.

Po mnenju beograjskih krogov novi voditelj Albanije Ramiz Alia, 6 mesecev po smrti Enverja Hoxhe, še utrdil svojega položaja kot njegov naslednik. Trije sedeži v albanskem politbiroju in 30 sedežev v centralnem komiteju še niso zasedeni. Medtem pa vdova umrlega diktatorja Nexmila Hoxha govori ob raznih prilikah, kar je v precejšnjem nesoglasju s politiko novega voditelja.

Dokler bo Albanija ostala izven sovjetskega objema, bo nevarnost sovjetske intervencije sicer ostala, če bi pa spremembe v Albaniji vodile do izboljšanja odnosov in novih pogodb s Sovjetsko zvezo, se bi Jugoslavija znašla med pri-

tiskom dveh zgodovinsko do jugoslovanskih narodov sovravnih držav, ki bi bila v danem primeru še sovjetska sate-lita, namreč Bolgarije in Albanije.

Ljudi tukaj predvsem zanimajo in skrbijo načrti Sovjetov in o čem se bosta v Ženevi zmenila Mihail Gorbačov in Ronald Reagan.

Eden vodilnih novinarjev v Beogradu je izrazil bojazen pred »nezapisanimi pogodbami« (tako »nezapisano pogodbo« smo občutili mi, ko so l. 1945 Angleži nasilno vrnili 12.000 slovenskih protikomunističnih borcev — op. prevajalca), ker bi s takimi pogodbami morda Združene države postale manj dovzetne za dejanja Sovjetov v Vzhodni Evropi.

Vsi tukaj pa se strinjajo v mišljenju, da je bila Češkoslovaška okupirana od Sovjetov v času dobrih odnosov med obema velesilama, dočim je bila taka okupacija poljske preprečena zaradi slabih odnosov, ki so nastali zadnja leta med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami.

Kljub notranjim napetostim Jugoslovani priznavajo, da so v večjih skrbih glede konflikta med velesilama kot pa glede pogodb, ki bi jih obe velesili sklenili. »Druga nevarnost je lažje prebavljiva,« je dejal neki državni uradnik, »ker je večja nevarnost za Jugoslavijo kot za kogarkoli drugega, če se Gorbačov in Reagan ne sestane in ne govorita.«

Veselje in žalost — stvar hrane?

Nove raziskave o tem, kako hrana vpliva na razpoloženje

I.

holesterola.

Do leta 1977 je bil 39-letni Ron House, finančni svetovalec iz Richmonda, Ky. pogosto tako zdelan, da je moral za dva, tri tedne v bolnišnico, preden si je opomogel od izčrpanosti. Niso mu pomagali niti pomirjevalna sredstva niti nasveti psihiatra, naj že vendar neha zahtevati od sebe preveč. Popravljal se je šele potem, ko je enkrat ostal v bolnišnici zdržema 20 dni, prvih 5 dni je stradal, potem pa jedel le po eno vrsto hrane hkrati. Tako so zdravniki ugotovili, katero živilo ga tako neznansko draži. Našli so tri krivce: peso, koruzo in kikirikijevo maslo.

Odtlej se House ni dotaknil teh jedi, čeprav so mu zdravniki svetovali, naj jih spet je, samo ne pogosteje kot na vsake štiri dni. Strogo se drži diete, kar je po njegovem majhna cena zato, da spet obvlada svoje moči. Zdaj dobro spi, ne jemlje zdravil, zmanjšala se mu je celo raven triglicerida, čeprav uživa hrano z veliko

Po strogih znanstvenih merilih je reklo, da je človek to, kar poje, še zmeraj gola predpostavka. Kljub temu marsikateri zdravnik s primeri, kakršen je Housov, dokazuje, da hrana zares vpliva na človekovo počutje, razpoloženje in odzivanje. Na sporni teoriji, da so določene vrste bolezenskih znamenj, na primer vedenjskih motenj, depresije, kronične utrujenosti, visokega krvnega tlaka itd. se je razvila samozvana novost: klinična ekologija (medicina okolja).

Človeška domišljija je teorijo seveda razumela po svoje. Ljudje verjamejo, da jim daje prava količina prav izbranih

(Dalje na str. 7)

UP TO DATE: _____ JOSEF'S

Elegance

New Look's 85

We Listen

5235 Wilson Mills Road
Richmond Hts. Ohio 44143
461-8544 461-8545

“SLOVENIA
RADIO PROGRAM”

HEARD COAST TO COAST
3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.
on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA
1004 Dillewood Rd.
Cleveland, Ohio 44119

**Rojaki! Priporočajte
Ameriško Domovino
svojim slovenskim
prijateljem in znancem!**

Jože Cvelbar

Župnik Danijel Halas

(Nadaljevanje s str. 6)

lažnivi komunistični propagandi.

Komunisti so hoteli preprečiti vpliv tega duhovnika, zato ga je bilo treba spraviti s pota. Z umorom pa so komunisti hoteli tudi vlti strah v srca in kosti vseh Prekmurcev, naj se ne dajo voditi drugemu kot edino zveličavni komunistični partiji, katere najvišji voditelj je nezmotljivi sovjetski Stalin; saj je bilo delo za komunizem tudi delo za sovjetizacijo Prekmurja.

Kdo je dal ukaz, kdaj in kako morajo umoriti župnika Halasa, to bi mogli povedati tisti že živi Prekmurci, ki so bili priče umora.

Drugi dan po umoru, ko župnika ni bilo domov, sta župnikovi sestri Franca in Ana s pomočjo faranov iskali, kje bi bil. V Hotizi so zvedeli, da je bil tam prejšnji večer in od tam odšel proti domu s kolesom. Nikjer ni bilo nobenih sledov za njim.

Nekaj dni po umoru je voda naplavila truplo pri vasi Kot (blizu Kapce). V mrtvem truplu so ljudje takoj spoznali župnika Halasa iz Velike Polane. — Kaj pa župnikovo kolo? Več tednov kasneje sta dva ribiča šla ribe lovit v Muri. Z dolgim drogom, ki sta ga rabila za porivanje čolna, sta v vodi zadela nekaj trdega. Ko sta stvar izvlekla, je bilo pred njima dobro ohranjeno kolo, seveda umazano od peska in blata. Ko sta kolo očistila, sta našla v »taški« (usnjena torbica na kolesu) ključ in osebno

izkaznico pokojnega župnika Halasa. Župnikovi sestri sta bili hvaležni za najdeno kolo in sta izročili vsakemu ribiču 100 din. za čiščenje.

Reakcija pri komunistih, ko so našli truplo župnika Halasa, je bila enaka kot pri vseh takih zločinih tiste čase v Sloveniji. Komunist laže, mori, a svoje zločine ne priznava, ampak jih naprti drugim. Ko je bilo župnikovo truplo prepeklano v Veliko Polano, so komunisti ponoči raztrosili letake, kjer so ljudem sporočili, da so madžarski orožniki Halasa ubili.

Ko se je začela po končani vojni komunistična »osvoboditev«, je komunist-domačin Jože Tompa (pri hiši se je po domače reklo »Vragovi«) dobil v upravo gostilno, ki so jo »osvoboditelji« vzeli lastniku. Okrog leta 1970 je gostilničar zbolel za rakom. Partijci seveda bolnega »tovariša« niso več rabili, zato ni čudno, da ga v bolnici niso obiskovali.

Mož je postal razočaran. Gotovo pa se je tudi vest oglašala bolj in bolj. Čutil je, da smrti ne bo ušel. Tudi če je bil komunist, nekaj vere v živega Boga in v večnost pa je v njem še od mladosti ostalo. Vesti tudi komunizem ne more uničiti in ustrahovati. Bolnik je poklical sosede in prosil, naj pokličejo duhovnika. Ko je duhovnik prišel, so ljudje hoteli zapustiti hišo, naj se bolnik in duhovnik sama pogovorita. Bolnik je pa zahteval, naj ljudje ostanejo v sobi.

Potem je vsem navzočim jasno povedal: »Jaz sem župnika Halasa ustrelil.«

Ko so komunisti zvedeli za izjavo, ki jo je dal ljudem komunist in morilec Jože Tompa, so razglasili, da je Tompa zmešan in ne ve, kaj govori. Ljudem pa so prepovedali Tompovo izjavo širiti. Komunist se resnice boji. Nobena komunistična prepoved pa ni zmogla prepričati ljudi v Prekmurju, da niso komunisti umorili župnika Halasa. Komunizem gradi na lažeh, varanju in potokih nedolžne krvi.

V knjigi »Prekmurci in Prekmurje« bi morala biti opisana resnična zgodba o duhovniku Danijelu Halasu, ki ga je uničil komunistični satanizem zato, ker je bil katoliški duhovnik. Zakaj je pisec napisal neresnico o smrti Halasa, ko v knjigi na strani 283 piše: »Na pokopališču (Velika Polana) je nagrobnik župnika Danijela Halasa, ki je padel kot talec« (močne črke moje, op. J.C.). Zakaj ni resnica povedana o smrti župnika? Čemu posnemati komuniste, ki radi popravljajo zgodovino, ki se popraviti ne da?

Na Kranjčevi hiši je plošča v spomin na prvo uredništvo komunističnega lista 1934. Naj ljudje, ki so sodelovali pri smrti župnika Halasa in žive v Sloveniji, dobe od svojih »varuhov« dovoljenje, da se postavi spomenik župniku Halasu na kraju, kjer je bil vržen v Muro.

Plošča naj bi bila tudi na hiši, kjer je Tompa umrl. Besedilo naj bi bilo: »V tej hiši je Jože Tompa povedal vaščanom: "Jaz sem ustrelil župnika Halasa." Z vero v živega Boga je Tompa obžaloval svoje dejanje in tako, upamo, v miru z Bogom odšel pred božjo sodbo, kateri tudi komunist ne uide.«

Ker imajo tu in tam v Prekmurju fotografijo umorjenega župnika Halasa na mrtvaškem odru, bi bilo treba fotografijo razmnožiti in jo dati zlasti tistim ljudem, ki radi govore o svobodi v komunističnem rajju.

Novi knjigi

Milene Merlakove

GORICA, It. (Kat. glas) - Na Dunaju živeča slovenska pesnica Milena Merlak, ki piše tudi v nemščini, je v novembru izdala dve novi knjigi. Pri Celovški Mohorjevi družbi je izšla trojezična pesniška zbirka »Kaj je povedala noč« s slovenskimi izvirnimi pesmimi, nemškimi inačicami in angleškimi prevodi na Dunaju živečega ameriškega pisatelja Herberta Kuhnerja, ki jo je ilustriral kanadski slovenski slikar, arhitekt in pisatelj Ted (Božidar) Kramolc. V prvem delu knjige so natisnjene pesmi Milene Merlak, v drugem delu

Veselje in žalost — stvar hrane?

(Nadaljevanje s str. 6)

živil večji življenjski zagon in to prepričanje drži pokonci milijardno prehrabeno industrijo in nenasitno potrebo po knjigah o prehrani in dietah.

Hrana dela zločince!

Več, ko so o tem pisali po časopisih, več je bilo izkrivljanja in posploševanja. Določnim snovem, na primer dodatkom živilom ali pa sladkorju, so brezskrbno pripisovali krivdo za marsikaj, od pretirane živahnosti otrok do zločinskega vedenja odraslih. Hkrati pa posveča zvezi med hrano in razpoloženjem čedalje več pozornosti tradicionalna medicina. Lani je bila pokrovitelj simpozija na to temo celo trdovratno konservativna Ameriška medicinska zveza (American Medical Association), raziskave na tem področju pa finansira državni inštitut za duševno zdravje. Endokrinolog in nutriciolog s klinike Mayo v Rochestru, Minn. dr. Wayne Calloway pravi, da ni dvoma, da hrana vpliva na počutje, vprašanje je le kako.

Glavna težava te hipoteze je, da so vsi dokazi doslej dokaj anekdotične narave. Z zgodbami o dramatičnih diagnozah in ozdravitvah ni mogoče določiti razlike med alergijami in odporom do posameznih jedi. Pri resničnih alergijah sproži imunski sistem v telesu obrambno reakcijo z

pa teksti njenega moža Leva Detela.

V založbi na Dunaju izhajajoče nemške literarne revije LOG pa je kot tretja knjižna izdaja izšla nemška pesniška zbirka Milene Merlak »Die zehnte Tochter« (Desetnica) s številnimi lirčno prepričljivimi in eksistencialno utemeljenimi teksti.

Milena Merlak je obhajala v novembru svoj petdeseti rojstni dan. Rodila se je v kmečki družini v Žibrahah pri Logatcu na Notranjskem. V Ljubljani je maturirala in potem na univerzi študirala primerjalno književnost in psihologijo. Že leta 1960 se je s svojim možem Levom Detelo izselila v Avstrijo.

Poglavitni del njenega ustvarjanja je po lepih začetnih objavah v ljubljanskih revijah *Sodobnost* ali *Revija 57* nastal že v Avstriji. V slovenščini je

(Dalje na str. 8)

očitnimi zunanjimi znamenji, na primer izpuščaji ali sopeanjem. Nekaterim ljudem oteče grlo, če jedo kikiriki (lešnike) ali gobe. Psihološki odpor pa je posledica neprijetnih spominov ali asociacij v zvezi z določeno hrano.

Vendar bomo morali še kar precej izvedeti o bioloških mehanizmih, s katerimi bi bilo mogoče odpraviti slabo počutje, na primer depresijo.

Klinični ekologi so prepričani, da je precej več kot polovica prebivalstva občutljivega na določene kemikalije oziroma hrano in zato njihov imunski sistem ne deluje, kot bi moral. Temu pravijo imunska disregulacija. Ugotavljajo jo s celo zbirko metod, ki se jim tradicionalni zdravniki izogibajo, češ da so nekoristne in včasih celo škodljive (na primer vbizgavanje vedno močnejših raztopin alergena, eliminacijske diete, pri katerih najprej določene jedi črtajo z jedilnika in potem postopno vpeljujejo po eno naenkrat).

Psihiatrinja Cathie-Ann Lippman iz Beverly Hillsa je imela med svojimi bolniki žensko, ki je trpela za hudimi depresijami in nihanjem razpoloženja. Dala ji je injekcijo razredčenega izvlečka koruze. Ženska se je burno odzvala: skoraj ni mogla niti premakniti oči niti jih ni mogla odpreti, dokler ji Lippmanova ni vbizgala nevtralizatorja — šibke razstopine istega alergena.

Lippmanova ji je priporočila, naj se izogiblje koruzi, ki je skrita sestavina številnih živil, celo jodirane soli in vitamina C. Poleg tega ji je predpisala izmenično dieto. Ženska se je počutila neverjetno boljše. Pri delu je postala veliko bolj ustvarjalna in srečnejša samo zato, ker je ugotovila, na kaj je občutljiva.

Specialisti za alergije običajno le posmehljivo zavijajo nos nad takšnimi in podobnimi primeri. Ameriški sklad za astmo in alergije ima že pripravljeno poročilo o eksperimentalnih in nepreverjenih metodah, ki da z ničimer ne dokazujejo obstoja disregulacije imunskega sistema. Poročilo bo kmalu objavljeno.

Druge avtoritete pa samo divje zabavljajo, češ da je vsa klinična ekologija eno samo šarlatanstvo.

(Nadaljevanje prihodni torek)

*10.0% Interest

Tax Deferred Investment

- No Income Tax as Accrued
- 10% Withdrawal Feature without penalty

Not Included in estate (opt.)

Contact: Frank J. Feola

1353 E. 260th

Phone 216—261-1546

*Subject to change

NEW
YORK
LIFE

Za zanesljivost in stvarnost cen pri "kupovanju" ali prodaji Vašega rabljenega avtomobila se Vam priporoča slovenski rojak

Frank Tominc lastnik

CITY MOTORS

5413 St. Clair Ave.

tel. 881-2388

Maple Heights Poultry and Catering

17330 Broadway

Maple Heights

Naznanjamo, da bomo odslej nudili kompletno postrežbo (catering service) za svatbe, bankete, obletnice in druge družabne prireditve. Za provorstvo postrežbo prevzamemo popolno odgovornost. Na razpologo vseh vrst perutnine. Se priporočamo:

ANDY HOCEVAR IN SINOVI

Tel: v trgovino MO 3-7733—na domu MO 2-2912

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Pot nazaj na vzhod je trajala dva tedna. Nobenemu se ni mudilo. Danilo ni imel povelja, kdaj se mora javiti, da ga dokončno odpustijo v civilno življenje.

Posvetovali smo se torej glede poti in krajev, kjer bi se ustavili. Prostrane južne države so nudile nešteto zanimivosti, zato sva rada pristala na sinovo priporočilo, da si tu in tam kaj ogledamo. Vso pot je vozil on, zavijal od direktnih poti proti vzhodu, kjerkoli se je nudilo kaj izrednega.

Preko Mohavske puščave južne Kalifornije je vozil v Las Vegas, da si tam ogledamo nočno življenje z zloglasnimi igralnicami. Poizkusil je srečo pri nekaterih igralnih mizah, a to ga ni tolako zanimalo kot pogled na dolge vrste bleščečih se igralnih strojev, ob katerih

so bili igralci, večinoma ženske.

Dregnil me je, naj opazujem ne več mlado, kričeče nališpano ženo, ki je igrala na dveh avtomatih obenem. Iz skodele pred seboj je jemala srebrne novce, jih vtikala zdaj v eno, zdaj v drugo napravo, obenem z obema rokama potegovala za ročaje, ne da bi čakala, kdaj ji vrteči se valjar v stroju pokaže dobiček ali izgubo.

Z obraza ji je odsevala strast do igranja, a sreče ni imela. Ko je izpraznila skodelo srebrnih kvodrov, ne da bi kaj dobila, se je jezno znesla nad stroji in jih divje brcala s pozlačenimi čevljički na nogah. Mogoče je obenem klela. Sin se je smejal nad prizorom, ogledoval vrste žensk, ki so z enako strastjo poskušale srečo.

Odpeljali bi se bili iz proslu-

le igralnice še isti dan, da ne bi po naključju srečali starega znanca Hercegovca po imenu Knežević, ki me je nekoč s svojo mlado soprogo obiskal v Washingtonu.

V Las Vegas sta prišla po opravkih in ker jima ni bilo za takojšen povratek domov v oddaljeno mestoce Winnemucca, sta vztrajala, da tudi mi prenočimo v Las Vegasu kot njuni gostje. Nismo se kesali. Hercegovac je najel sobe v razkošnem hotelu in nas gostil pozno v noč, obenem pa kot strokovnjak razlagal goljufivost igralnic za denar.

Država Nevada je edina v ameriški Uniji, ki igralnic za denar ni nikdar prepovedala ter je zato postala nekakšen Monte Carlo Združenih držav. (Sedaj so take igralnice dovoljene tudi v New Jerseyju. Op. ur.) Ker je večinoma pustinja, suha in neprikladna za poljedelstvo in živinorejo, je sprva privlačila samo rudarje srebra, zlata in drugih žlahtnih rud. Naselja so bila zato redka in prebivalstvo bi bilo skoro izumrlo ali se odselilo, ko so se rudniki izčrpali, toda priseljevanje je rastlo, nemalo zato, ker so bile igralnice dovoljene. Vsak kraj v državi je torej ustanovil igralnico.

Mestece Winnemucca v severnem delu države, katero sem nekoč obiskal z Nado, je z ne več kot par tisoč prebivalci živel od igralnic. Bili sta po dve ali tri v vsaki ulici, kamor so obiskovalci iz drugih držav prihajali zapravljati denar, ne da bi s tem kršili kakšno postavo.

Od vseh igralnic je bila Kneževićeva največja. Z dvema

starejšima neoženjenima bratoma, sam je bil že nad sedemdeset, je zgradil osemnadstropni hotel za prenočevanje igralcev in uredil pritlične prostore v ogromne igralnice.

Trije bratje, vsi nepismeni, so prišli v Ameriko ob koncu zadnjega stoletja in bili zaposleni v rudnikih srebra v Nevada. Ko se je rudnik izčrpal, so odprli pivnico in obenem opremili mize za denarne igralnice.

Denar se je kopičil, kajti kot je Knežević dejal, lastnik igralnice »ne može da fali«; pripeti se seveda sreča za igralca, a sreča je opoteča in vse je pri avtomatih in mizah v igralnicah prirojeno tako, da na koncu dobiček gre le lastniku.

Pri obisku mesta Winnemucca sem imel priložnost za razgovore z vsemi tremi brati. Vsi so bili čezmerno gostoljubni, a odšel nisem brez vtisa, da jim je veliko bogastvo preseдалo, ker niso imeli potomcev ne drugih, s katerimi bi nako- pičeno bogastvo delili.

Ta primer omenjam, ker me spominja na druge podobne. V mestecu Jackson pod gorami v osrednji Kaliforniji je majhna pravoslavna naselbina Hercegovcev in drugih Srbov izpod nekdanje Avstrije. Pri- selili so se tja kot rudarji zlata in se tudi njih potomci še vedno ukvarjajo z iskanjem dragocene rude.

Ko so se glavni rudniki izčrpali, so mnogi odprli pivnice in majhne trgovine. Naselbina ni poznala siromaštva tudi ko ni bilo dela. To sem videl na njih domovih, na lepi cerkvi, dvorani za prireditve in splošni ureditvi naselbine.

A tudi v Jacksonu se mi prebivalstvo ni zdelo srečno. Premnogi so ostareli kot samci brez družin. Prihrankov niso potrošili posebno pametno, da bi si olajšali življenje na starost. V nekem salunu, ki ni bil nič drugačen, kot so take pivnice običajno kazali v filmskih slikah o divjem zahodu, mi je pravoslavni svečenik pripovedoval o starčku, ki je daljnim sorodnikom v Bosni zapustil

petnajst tisoč dolarjev.

Svečenik mi je pokazal izrezek iz časopisa v Banjaluki, v katerem je bilo pisano, da so sorodniki stričev denar odklonili, rekoč, da nočejo iz kapitalistične Amerike nič in naj vlada stori z zapuščino, kar hoče.

Svečenik je poznal siromašno selo v Bosni in se zgrajal, češ da pokojnikovi sorodniki zapuščine niso svojevoljno odklonili. Rekel je, da je oznanil vsej parohiji, kar je čital v časopisnem izrezku, in da se ostareli samci zdaj zatekajo k njemu za nasvet glede oporok ali zapuščin daljnim sorodnikom v domovini.

Bolj kot igralnice za denar in njih reklamni blesk v Las Vegasu nas je zanimala naslednja vrsta postojank. Hooverjev jez! Divji tok reke Colorado so že v dvajsetih letih zajezili pri ožinskih skalnatih čerih, da je nastalo skoraj sto milj dolgo in zelo globoko jezero. To inženirsko čudo našega stoletja zalaga več držav z elektriko po kanalih, ki v predorih skozi visoko gorovje segajo v rodovitne kalifornijske planjave, in napaja ves južni del obsežne države.

Po urah vožnje od velikanškega jezera smo se ustavili na visoki še zasneženi planoti z razgledom na še večje naravno čudo: Grand Canyon. Z vrha prepadov se mogočna reka vidi v dva tisoč metrov globoki soteski le kot nit, vijoča se med slikovitim raznobarvnim skalovjem. Ta neizmerni naravni prizor privablja turiste z vsega sveta.

Zavili smo proti jugu skozi indijanska naselja (rezervacije), preko države Arizona v Novo Mehiko. V tej državi smo naleteli na vihar peska in prahu (*sand and dust storm*). Široka cesta je bila brez prometa, a voziti smo morali dalje, ker lokalni viharji te vrste večkrat trajajo ves dan in se včasih končajo pogubno.

(Dalje prihodnji torek)

\$30.00 ad

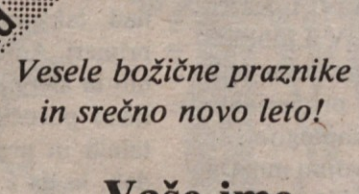

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

\$20.00 ad

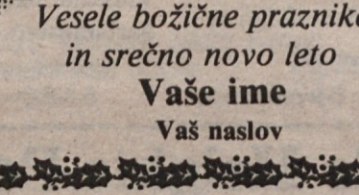

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

\$10.00 ad

Vesele božične praznike
in srečno novo leto!

Vaše ime

Vaš naslov

American Home Publ. Co.,
6117 St. Clair Ave.,
Cleveland, OH 44103

Dear Sirs:

Enclosed is my check for _____ for a ☐ \$30.00 ad; ☐ \$20.00 ad; ☐ \$10.00 Christmas ad to appear in the Ameriška Domovina.

My name _____

My address _____

City and State _____

Novi knjigi Milene Merlakove

(Nadaljevanje s str. 7)

Milena Merlak objavila tri pesniške zbirke (»Sodba od spodaj«, Trst, 1964; »Beseda brez besede«, London, 1968; »Zimzelene luči«, 1976) in zbirko metaforično surrealne, metafizično poglobljene eksistencialne kratke proze »Skrivnost drevesa« (London 1969).

S slovenskimi prispevki je Milena Merlak sodelovala v različnih revijah, npr. v *Mostu* in *Mladiki* v Trstu, pri koroškem *Mladju* in *Celovškem zvonu*, pri zdamskem *Meddobju*, njene tekste sta med drugim natisnili tudi centralnoslovenski reviji *Problemi* in *Dialogi* ter nekdanji reviji *Prostor* in *čas* in *Nova Mladika*.

Milena Merlak, ki je kot mati treh sinov veliko svoje življenjske energije morala posvečati družini ter vzgoji in skrbi za otroke, je prejela za svoje literarno delo več nagrad. V Trstu so ji trikrat podelili nagrado na natečajih revije *Mladika* (1973, 1975 in 1976), na Dunaju pa je za svojo nemško leposlovno dejavnost leta 1979 prejela kulturno nagrado Theodorja Körnerja. Milena Merlak je članica mednarodnega PEN kluba in različnih drugih literarnih organizacij. - vd

— NAROČILNICA —

Želim postati naročnik časopisa »Ameriška Domovina«

Združene države:

_____ Za eno leto — \$33.00.
_____ Za pol leta — \$18.00.
_____ Za tri mesece — 15.00.

Kanada:

_____ Za eno leto — \$42.00.
_____ Za pol leta — \$27.00.
_____ Za tri mesece — \$17.00.

Petkova izdaja:

_____ \$18.00 na leto v ZDA.
_____ \$22.00 na leto v Kanadi.

Dežele izven ZDA in Kanade:

_____ \$45 (leto) _____ \$25 za petkovo (leto)

IME _____

NASLOV _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO!